

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

LIBEREC

Inspekční zpráva

**Vyšší odborná škola sklářská
a Střední průmyslová škola sklářská, Nový Bor, Wolkerova 316**

473 01 Nový Bor, Wolkerova 316

Identifikátor školy: 600 020 347

Zřizovatel: MŠMT ČR Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Česká Lípa, Havlíčkova 443, 470 01 Česká Lípa

Termín konání orientační inspekce: 17. - 20. ledna 2000

Čj.	081 43/00-4034
Signatura	oh1zt205

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Vyšší odborná škola sklářská (VOŠs) a Střední průmyslová škola sklářská (SPŠs) v Novém Boru je školou s celorepublikovou působností. VOŠs se ve svém vzdělávacím programu řídí učebním plánem (UP) 82-41-N/017 (Tvorba uměleckého skla) a SPŠs vyučuje dle UP 28-45-M/001 (Technologie skla) a dle UP 81-41-M/019 (Výtvarné zpracování skla).

V průběhu inspekce byla sledována kvalita výuky ve SPŠs.

Všeobecně-vzdělávací předměty

Vzdělávání ve všeobecně-vzdělávacích předmětech SPŠs (obou vyučovaných oborů) je zaměřeno především na jazykově správné a kultivované používání českého jazyka, na rozvoj komunikativních dovedností v anglickém a německém jazyce, na pochopení základních historických, fyzikálních i chemických jevů, na hledání souvislostí a matematických zákonitostí. Z organizačních důvodů je výuka jazykových předmětů, občanské nauky a dějepisu spojována v prvním ročníku. Ve druhém ročníku je spojováno vyučování jazykových předmětů a tělesné výchovy.

V průběhu inspekční činnosti bylo hospitováno v hodinách českého, anglického a německého jazyka, v občanské nauce, dějepisu, matematice, fyzice a chemii.

Velmi dobře připravené hodiny *českého jazyka* byly vedeny na základě diferenciací a individuálního přístupu s maximální snahou o přiblížení probíraného učiva všem žákům. Projev učitelky byl kultivovaný, vyznačoval se správnou hlasovou dikcí, byl kladen důraz na významovou formu jazyka s účelovým využitím slovníků spisovné češtiny. Tematický plán učiva koresponduje s probíraným učivem. Inspekce rovněž kontrolovala čtvrtletní písemné práce školního roku 1999-2000. Po formální i obsahové stránce (včetně klasifikace) nebylo shledáno závad.

Obsah probíraného učiva *anglického a německého jazyka*, jeho začlenění do didaktického postupu, byl v souladu s učebními osnovami i s příslušnými časovými tematickými plány a byl přiměřený k schopnostem žáků. Při výuce vyučující postupovali v logické návaznosti promyšleně a účelně. Hodiny byly vedeny převážně v příslušném jazyce, byly řádně připraveny a probíhaly v přátelské atmosféře. V anglickém jazyce byl kladen velký důraz na gramatickou složku. ČŠI proto doporučuje důsledněji dbát o rozvoj komunikativních dovedností citlivě opravovat výslovnost žáků a cíleně rozšiřovat slovní zásobu. Výuka jazyků probíhala ve specializovaných třídách (v jedné třídě byl i využíván okruh individuálního - audio poslechu). K vyučování anglického jazyka je používána už zastaralá učebnice pro jazykové školy. Učebnice užívaná pro výuku německého jazyka (Sprechen Sie Deutsch) je vyhovující.

Výuka *občanské nauky* odpovídá schváleným učebním dokumentům po stránce týdenních hodinových dotací i po stránce obsahové. Časový plán je řádně dodržován. Vyučující je pedagogicky způsobilý s odborností pro výuku tělesné výchovy a zeměpisu. Sledovaná hodina byla dobře připravena a organizována. Názorné pomůcky nebyly v průběhu hospitace používány, žáci nemají učebnice, k domácí přípravě slouží pouze nadiktované poznámky. Vzhledem k probíranému tématu (společenské systémy, režim, politické strany) by bylo vhodné ve větší míře využívat poznatky vyplývající ze současné politicko-hospodářské situace v naší zemi, vycházet z vlastních zkušeností, z názorů studentů a v plné míře aplikovat principy problémové výuky. Tím by se zlepšila motivace, aktivizace i efektivita výuky.

Hospitovaná hodina *dějepis* probíhala v běžné třídě. K frontálnímu opakování i k výkladu

učiva byly používány mapy z učebnice Světové dějiny II. Žáci byli formou řízeného rozhovoru seznámeni s novým učivem. Probíraná látka byla vyložena na základě historicko-ekonomických souvislostí, žáci bezprostředně spolupracovali. Poznámky v sešitech jsou přehledné a vyučující je pravidelně kontroluje. Větší důraz by měl být kladen na kvalitu vyjadřování žáků, na souvislý slovní projev.

Ve skupině všeobecně-vzdělávacích přírodovědných předmětů (*matematika, fyzika a chemie*) odpovídalo probírané učivo schváleným učebním dokumentům. Vlastní výuka probíhala podle předložených časových plánů a probírané učivo jim tematicky odpovídalo. Mírné opoždění bylo zaznamenáno ve fyzice. Je způsobeno dvouhodinovou dotací a velkým množstvím předepsaných témat. ČŠI proto doporučuje učivo zredukovat co do hloubky probírané látky a omezit se pouze na základní principy, upřednostňovat témata přímo související se studijním zaměřením oboru. Vyučující výše jmenovaných předmětů mají předepsanou odbornou i pedagogickou způsobilost. Materiálně-technické zázemí umožňuje plnit učební program, pro některé předměty je znatelným nedostatkem absence učebnic. Vlastní průběh vyučování byl pozitivně ovlivňován erudovaností učitelů, jejich dlouholetou praxí. Inspekci nebyly zaznamenány zásadní nedostatky v metodických přístupech, všechny hodiny byly dobře připraveny a vedeny na základě pedagogických zásad. Určité rezervy spočívaly v rozvíjení komunikativních dovedností, motivaci a hlavně ve využívání principů problémové výuky. Hospitované hodiny měly většinou klasickou stavbu (opakování, výklad, zápis, shrnutí). Opakování ve fyzice bylo zaměřeno na dokončení pololetní klasifikace. Vyučovací čas v této hodině však nebyl plně využit (žáci, kteří nebyli přímo zkoušeni neměli zadánu žádnou další činnost).

Předložené čtvrtletní písemné práce z matematiky byly pečlivě opraveny, bodově ohodnoceny a řádně oklasifikovány. Náročnost zadaných úloh i kritéria hodnocení byly v souladu s požadovanou úrovní vzdělávání sledovaných oborů. Kontrolované laboratorní protokoly z fyziky po věcné stránce odpovídají osnovám, rezervy jsou v úrovni jejich grafického zpracování.

I když během inspekce nebylo pro výše uvedené předměty využíváno evaluačních nástrojů, lze konstatovat, že spíše podprůměrná úroveň vzdělávání v matematice odpovídá dosaženým výsledkům sondy Maturant. Tato skutečnost je dána zejména specializovaným zaměřením školy, kdy se ke studiu zpravidla hlásí žáci s menším zájmem o matematiku. Je třeba také upozornit na fakt, že ve výtvarném studijním oboru je týdenní hodinová dotace matematiky pouze čtyři hodiny za celé čtyřleté studium (v rozpracovaném učebním plánu je matematika zařazena po dvou hodinách týdně v 1. a 2. ročníku). V oboru technologie skla je hodinová dotace matematiky za celé studium vyšší.

I přes uvedené připomínky ČŠI celkově hodnotí úroveň výuky sledovaných všeobecně-vzdělávacích předmětů jako dobrou. ČŠI doporučuje věnovat vyučování těchto předmětů zvýšenou pozornost.

Odborné předměty

Obsah vzdělávání odborných předmětů technologického studijního oboru je členěn do dvou rovin (základní odborné učivo a speciálně zaměřené učivo předmětu technologie skla). Jako celek je obsah vzdělávání nasměrován na aplikaci teoretických poznatků ve sklářské praxi. Výuka odborných předmětů výtvarného studijního oboru je zaměřena na rozvoj výtvarného myšlení, estetického citění a na individuální osobnostní rozvoj žáka.

Specifické vyučovací předměty technologického studijního oboru (*mineralogie a geologie, speciální technologie, technologie skla*) jsou po personální stránce velmi dobře zajištěny.

Vyučující mají úplnou pedagogickou i odbornou způsobilost s dlouholetou praxí. Po materiálně-technické stránce jsou odborné předměty také dobře zajištěny, v dostatečném množství však chybí učebnice některých odborných předmětů.

Pro hospitované hodiny byla charakteristická klasická stavba (opakování, výklad, shrnutí). Ve větší míře je nutné dbát na vyjadřovací schopnosti a na interakci žák - učitel. Tento aspekt výuky byl plně rozvinut v hodině laboratorního cvičení (vyučovací předmět technologie skla), kdy vyučující v rámci teoretické přípravy praktického zadání, velmi intenzivně s žáky komunikoval, používal názor a poukazoval na teoretickou část výuky i na mezipředmětové vztahy. Tematický časový plán je podrobně rozpracován do jednotlivých hodin. Při týdenní hodinové dotaci byly dvě hodiny laboratoří zpracovány pouze rámcově (tematicky), bez dalších konkrétnějších údajů. Podrobnější rozpracování jednotlivých zaměření laboratorních témat je součástí předložených individuálních příprav vyučujícího.

Specifické vyučovací předměty výtvarného studijního oboru jsou po personální i materiálně-technické stránce velmi dobře zajištěny.

V průběhu inspekční činnosti bylo hospitováno v hodinách dějin výtvarné kultury (DVK), výtvarné přípravy, speciální technologie a praktických cvičení.

Výuka předmětu *výtvarná příprava* si klade za cíl rozvíjet u žáků myšlení, estetické cítění, osvojení zručnosti a návyků v používání výtvarných prostředků, které jsou základem pro budoucí navrhování výtvarně-užitkových artefaktů. Cílevědomý metodický postup vyučující v hospitované hodině i vlastní práce žáků vedou ke splnění obsahu tohoto předmětu.

Předmět *praktická cvičení* je v jednotlivých ročnících vyučován ve skupinách podle studijního zaměření (broušení a vzorování broušeného skla; hutní tvarování skla; tvarování, malování a leptání skla; rytí skla). V navštívené hodině se zaměřením hutního tvarování skla žáci pracovali u dvou otvorů přímo na huti. V ateliéru tvarování, malování a leptání skla žáci procvičovali dekor na plochu a na určený tvar. Další skupina tohoto zaměření procvičovala akvarelovou techniku, která byla aplikovaná na vědeckou kolorovanou kresbu. Zjednodušené technické postupy akvarelu byly způsobeny použitím nepříliš kvalitního výtvarného materiálu. Ateliéry, kde tato výuka probíhala jsou specificky uspořádány a vybaveny. Pracovní prostředí je pro výtvarnou činnost velice podnětné.

V tradičně vedených hodinách *DVK* bylo vždy na začátku zařazeno opakování (klasifikované individuální ústní zkoušení). Následoval podrobný výklad učiva doprovázený projekcí kvalitních reprodukcí výtvarných artefaktů daného období a formou diktátu poznámek vyučující svůj předchozí výklad zopakovala. Většina vyučovacího času byla věnována výkladu učiva, který byl po faktografické stránce velice podrobný a věcně správný. Poměrně málo času vyučující vyčlenila k vyjádření vlastního názoru nebo názoru žáků. Nevyužívala také možné (i cestovatelské) zkušenosti žáků. Rovněž relativně krátká projekce probíraných artefaktů nezaručuje trvalejší zapamatování. Určitým problémem je absence studovny nebo čítárny, kde by žáci pomocí často finančně náročné a nedostupné literatury opětovně studovali v hodinách předložený obrazový materiál.

Inspekci navštívené hodiny odborných předmětů byly hodnoceny jako velmi dobré a dobré. ČŠI celkově hodnotí kvalitu odborných předmětů jako velmi dobrou.

Hodnocení kvality vzdělávání

Učebními plány, předepsané hodinové dotace i předložené tematické plány jsou vzhledem k datu inspekce v souladu se skutečností.

Škola má průměrnou úspěšnost ve srovnávacích testech všeobecně-vzdělávacích předmětů, prezentace výsledků odborné pedagogické činnosti směrem k veřejnosti je vynikající.

Celkově ČŠI hodnotí kvalitu vzdělávání velmi dobře.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobé záměry školy jsou vedeny snahou o zvýšení stupně kvality školy (stabilizace učitelského sboru, zabezpečení materiálně-technického vybavení, finanční prostředky potřebné k zajištění provozu školy). Koncepční záměry školy vychází z rozboru aktuálních podmínek školy a jsou stanoveny na základě současného stavu na trhu práce.

Na inspekci předloženou koncepci navazuje roční plán, který uvádí organizaci školního roku spolu s termínováním akcí. Zodpovědnost jednotlivých pracovníků je pak aktuálně určena na poradách. Roční plán byl na zahajovací poradě předložen pedagogickému sboru k vyjádření a po zapracování podnětů je plán k dispozici všem pracovníkům školy.

Vzdělávání probíhá podle MŠMT ČR schválených učebních plánů (UP), které jsou vedením školy rozpracovány tak, aby vyhovovaly specifickým potřebám školy. Časové plány vyučovaných předmětů byly řádně schváleny ředitelem školy. Ve škole nestudují žáci s individuálními UP. Individuální přístup je dán vlastní specifikou školy.

Koncepce školy je jasná, plánování je systematické, účinně je využíváno hodnocení, funguje zpětná vazba a vlastní realizace plánování odpovídá stanoveným cílům. Oblast plánování hodnotí ČŠI velmi dobře.

Organizování

Vedení školy tvoří ředitel, statutární zástupce (zástupkyně ředitele), ekonomický zástupce (hospodářka školy) a vedoucí školních dílen. Vyučující výtvarných oborů jsou sdruženi ve Výtvarné radě školy, která je poradním orgánem vedení. Organizační struktura školy je přílohou statutu VOŠs a SPŠs. Škola je členem Svazu průmyslu ČR, asociace sklářského a keramického průmyslu, která zasedá dvakrát ročně a projednává problematiku středních odborných škol. Kompetence pracovníků jsou vymezeny organizačními směrnici, vnitřní platovou směrnici a vnitřním řádem školy.

Ke všem potřebným informacím mají pracovníci i žáci školy dostatečný přístup, tok informací je utříděný a včasný (informační tabule na chodbách, v kanceláři a ve sborovně). Po dokončení vybavení školy větším počtem osobních počítačů bude využíván už dříve instalovaný rozvod počítačové sítě a bude tak dotvořen vnitřní informační systém.

Rodiče dostávají pravidelné informace o prospěchu a chování svého žáka dvakrát ročně. Návštěvnost těchto schůzek je zhruba 60%. Rada školy ani jiná forma rodičovského sdružení není ve škole ustavena.

Při respektování vzdělávacího programu využívá škola všech vhodných prezentací. Ve výroční zprávě (1998-1999) jsou uvedeny hlavní přehlídky a výstavy (Kulturcentrum HET DAK Leerdam - Holandsko, Kulturní a vlastenecké sdružení Palau de Vidre - Francie, Visual Arts

Center Portsmouth, Virginia - USA). Účast a úspěchy na těchto aktivitách škola zveřejňuje a oceňuje.

V průběhu inspekční činnosti probíhaly ve škole talentové zkoušky zájemců (žáků základních škol) o studium výtvarného studijního zaměření. Organizace i vlastní zkoušky svědčily o pečlivé přípravě a snaze všech zainteresovaných pracovníků o jejich bezproblémový průběh.

Organizační struktura je dobře a funkčně stanovena, umožňuje účinné řízení a byla přijata pracovníky školy. Oblast organizování hodnotí ČŠI velmi dobře.

Vedení a motivování pracovníků

Na výuce se podílí celkem 28 pracovníků, složení pedagogického sboru je stabilní a z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti dostačující (s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí je týdně odučeno 74% hodin). Problémem pro zkvalitnění personálního obsazení je nedostatek mladých a kvalitních absolventů výtvarných vysokých škol i vysokoškolsky vzdělaných absolventů chemicko-technologických škol oboru slikáty. Stále také přetrvává nedostatek kvalitních řemeslníků s pedagogickým vzděláním pro výuku praktických předmětů.

Pro hodnocení výchovně-vzdělávací činnosti má ředitel školy vypracován systém kontroly a hodnocení. Hodnotící kritéria jsou vedením školy dodržována a kvalitní práce pedagogů je průběžně oceňována.

Ředitel školy podporuje odborný růst pedagogických pracovníků, profesní aktivity výtvarných pedagogů mimo školu, dbá i na péči o začínající a méně zkušené učitele (je určen tzv. zavádějící učitel).

Vedení vzdělávacího a výchovného procesu má stanovena jasná pravidla, ve škole jsou vytvořeny dobré podmínky pro práci pedagogů i žáků, je utvářena atmosféra důvěry a spolupráce. Z hlediska výchovně-vzdělávacího programu je složení pedagogického sboru příznivé. Oblast vedení a monitorování pracovníků hodnotí ČŠI velmi dobře.

Kontrolní mechanismy

Pro sledování výchovně-vzdělávacího procesu a provozu školy má vedení školy vypracován systém kontrolní činnosti, který je zaměřen především na denní kontrolu provozu všech součástí školy, na hospitace ve vyučovacích hodinách, na závěry jednání pedagogické a výtvarné rady, na kontrolu třídní dokumentace, na kvalitativní úroveň klausurních i maturitních prací, na výsledky a ohlasy veřejnosti z výstav a soutěží.

Hospitační činnost obou vedoucích pedagogických pracovníků je koordinována a plánována. O každé hospitaci je veden záznam, s pedagogickým pracovníkem je proveden formou pohovoru rozbor s možností vyjádření se k závěrům. Výběr hospitací je v praxi průběžně měněn podle situace v jednotlivých třídách a předmětech. Vedení školy má naplánováno průměrně čtyři hospitace ročně na každého vyučujícího.

Kontroly třídních knih a třídních výkazů jsou pravidelné a stvrzené podpisem. Kontrola plnění tematických plánů výuky, dodržování osnov, klasifikačního řádu se uskutečňuje při hospitacích.

Kontrola hospodaření školy (včetně čerpání mzdových prostředků) je měsíční.

Podkladem pro kontrolní činnost vedení školy je vždy rozbor stávající situace a důsledné hledání příčinných skutečností. Případná přijatá opatření jsou po realizaci opět vyhodnocována. Kritéria hodnocení jsou motivační a vedou pracovníky k osobní snaze o zlepšení pracovního výkonu. Oblast kontroly hodnotí ČŠI velmi dobře.

Hodnocení kvality řízení

Operativní řízení navazuje na plánování a kontrolu jednotlivých činností, je funkční a je dobře strukturováno. Kompetence jsou jasně stanoveny, ředitel plně využívá podněty a připomínky pracovníků. Vnitřní a vnější informační systém je jasný a funkční.

Vedení promyšleně vytváří podmínky pro stabilizaci a odborný růst personálu školy.

Celkově ČŠI hodnotí oblast řízení velmi dobře.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Zájem o absolventy sklářských škol je velký, nestačí pokrývat požadavky skláren a soukromých firem (Sklárny Moravia a.s. Úsobrno, Sklárny Kavalier a.s. Sázava, Jihlavské sklárny Bohemia a.s. Jihlava, Sklo Blažek a.s. Poděbrady, sklárna Moser a.s. Karlovy Vary, další malé firmy a sklářské ateliéry). Situaci na trhu práce negativně ovlivnila restrukturalizace v podniku Crystalex a.s. Nový Bor.
- Škola má svou vlastní galerii, která slouží k prezentaci výtvarných realizací i k seznámení žáků nebo veřejnosti s historickým sklem (z depozitáře). Pracovnice galerie rovněž archivuje fotodokumentaci (včetně popisu) výtvarných prací žáků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 21 789/99-21 ze dne 23. června 1999,
- schválené učební dokumenty studijních oborů: 28-45-M/001 Technologie skla (čj. 7 934/92-21 s platností od 1. září 1992) a 81-41-M/019 Výtvarné zpracování skla (čj. 18 775/98-23 s platností od 1. září 1998),
- plán práce na školní rok 1999-2000,
- organizační směrnice školy,
- vnitřní řád školy,
- rozvrh hodin,
- třídní dokumentace,
- výroční zpráva za školní rok 1998-1999,
- personální dokumentace,
- časové tematické plány,
- výtvarné práce žáků,
- hospitační záznamy inspektorů.

ZÁVĚR

Na základě sledovaných jevů a zjištěných skutečností jsou oblasti kvality vzdělávání i řízení hodnoceny jako velmi dobré.

Česká školní inspekce nezjistila neefektivní využívání finančních prostředků.

Oproti závěrům z minulé inspekční zprávy (čj. 00-08-01/9798-4JL-211) nedošlo k žádným výrazným změnám.

Doporučení:

Soustavně vést žáky ke schopnosti samostatného a souvislého slovního vyjadřování, které by bylo výstižné a jazykově kultivované.

Ve zvýšené míře požívat interaktivních forem výuky, problémového vyučování, pravidelně využívat zpětnou vazbu, nepreferovat výklad učiva před samostatnou prací žáků.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jana Langerová	v. r.
Člen týmu	Ing. Josef Toman	v. r.

V České Lípě dne 1. března 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. března 2000

Razítko

Mgr. Pavel Zatloukal

v. r.

Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad, Havlíčkova 443, 470 01 Česká Lípa	2000-03-24	081 145/00-4034
Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1	2000-03-24	081 146/00-4034

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nepodány